

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm X. Ex conquestione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

- 3 Exinde colligitur 1. Quod Rector Ecclesie aut alius beneficiarius cum primum jus beneficii consecutus est institutione aut confirmatione, agere possit contra eum, qui Ecclesiam spoliavit, v. g. pensiones negando, tamen si ipsammet possessionem non apprehenderit, quia non agit nomine suo, sed nomine Ecclesie spoliatae, quod facere potest, tanquam legitimus eius constitutus administrator, uti docet *Mascardus Conclus. 1323. n. 19.* ubi ait: Beneficii possessor agit ad restitutionem possessionis subtractae, nec opus est probare pensionem sibi aliàs fuisse solutam, satis est docere, antecessoribus solutam fuisse, quia non ipse sed Ecclesia quae possidet, agere videtur. Excipe, nisi sit alius in possessione decimandi vel pensionem accipiendi, tunc Rector Ecclesie, ne quidem accepta possessione parochiae, petere potest à rusticis decimas, aut pensiones à colonis, consequenter nec agere potest contra illos tanquam subtractores, quia propria auctoritate sibi possessionem usurpando, alterum possidentem, seu qui in possessione est exigendi, spoliare censeretur, quare necesse est, ut hoc casu parochus nomine suae Ecclesie contra illum agat, actione in rem negatoria, quae declaratur, ipsi nullum jus competere, ideòque possessionem abdicet & Ecclesie restituat.
- 5 Quæri potest hic, num Prælati, Parochus, aliusve Beneficiarius nomine Ecclesie aut beneficii sui exigens decimas aliòve redditus, titulum ostendere debeat? Respondeo & Dico 1. Si nondum in possessione est, titulum exhibere debet, aut mandatum, quod id faciat nomine & loco Ecclesie. Ita *Panorm. c. Cum super. Innoc. ibid. de causa possess.* Quia si rustici decimas aut pensiones soluerent non habenti titulum, seu intruso notoriè, iterum solvere deberent, uti *Mascardus notavit cit. Conclus. n. 1.*
- 6 Dico II. Si est in possessione, eaque antiqua aut saltem pacifica, non debet ostendere titulum, secus est, si sit recens possessio, maximè si de jure dubitetur, aut lis mota sit, tunc caveant coloni, ne huic solvant, nisi titulum legitimum exhibeat, uti *Panorm. notat loc. cit.*

Colligitur 2. Rectè respondisse Pontificem, quod Rector parochiae jus provenituum possiderit, nomine Ecclesie Collegiatae, non eà præcisè ratione, quia parochia cum omnibus juribus incorporata fuit Collegiatae, nam eà incorporatione proprietas acquisita fuit, non possessio. *c. Pastoral. 19. de Privileg.* sed ideò quia Ecclesie Collegiatae tanquam proprietarie Parochus nomine parochiae pensionem annuam solvit, per hanc enim pensionis acceptionem, Collegiata Ecclesia fuit in civili possessione parochiae & jurium eius, consequenter mortuo parochus tanquam usufructuario, capere etiam potuit possessionem naturalem, quae tunc vacabat, ideòque plenam possessionem & perceptionem reddituum habere. Notum est enim, quod extincto jure usufructuarii consolidetur usufructus cum proprietate, quin imò admonet hic *Panorm. n. 7.* Si habens civilem possessionem ingrediatur naturalem vacantem, quod non censetur de novo acquirere possessionem, sed prius acquisitam continuare, cum naturalis possessio sit accessoria civili.

CAPITVLVM. X.

Ex conquestione.

PARAPHRASIS.

Caius miles Barbaram in uxorem duxit, & filiam procreavit, postea eam sine Ecclesie iudicio repulit, & literas à Papa impetrauit ad iudices delegatos, ut cognoscant, remotà appellatione super impedimento consanguinitatis, sed mulier priusquam à iudicibus citaretur, virum restitui sibi petiit ab Episcopo ordinario, postea vero citata à delegatis, modò per se comparens, modò per procuratorem, ante & post litem contestationem, virum sibi restitui postulavit, cum autem iudices negatà restitutione (quod fieri non debebat) in causa principali procedere vellet, illa ad sedem Apostolicam appellavit. His cognitis mandat Lucius III. Si ita est, ut mulieri vir restituatur, & quae post

post appellationem acta sunt, in irritum revocentur, postea super matrimonij impedimento cognoscatur, ac definiatur,

SYMMARIUM.

1. Repellens à se coniugem absque iudicio Ecclesie, censetur eum spoliare possessione juris matrimonialis.
2. Si in causa matrimoniali iudicio possessorio proprietatis etiam aliquid admisceatur, solus Ecclesiasticus iudex cognoscit: Si verò præcisè agatur de receptione coniugis repulse, vel de compellendo ad reddendum debitum &c. secularis etiam iudex competens erit.
3. Vxor eiecta à marito contra matrimonium iudicio petitorio agente, potest tam ante quam post litem contestationem per modum actionis petendo restitutionem suspendere iudicium petitorium.
4. Quod ipsum etiam aliis suis iuribus in corporalibus eiecti facere possunt.

Nota I. Si Coniux coniugem à se absque iudicio Ecclesie removeat, censetur eum spoliare possessione juris matrimonialis. Vide quæ dicam in c. Literas. h. t.

2 Nota II. Ad iudicem Ecclesiasticum spectat in causa matrimoniali cognoscere etiam super possessorio. Quòd si quæstio proprietatis admisceatur, quia dubitatur de valore matrimonij, tunc solus Ecclesiasticus iudex cognoscet, cum causæ possessionis & proprietatis coram uno iudice tractandæ sint; si autem valor in quæstionem non veniat, sed solum agatur de receptione coniugis repulse, tum etiam secularis iudex est competens, uti docet gl. in c. Non est. ij. verb. Vxor. de spons. & alij apud Sanch. l. 9. disp. 4. n. 7. Vbi ait idem esse sentiendum de compulsione ad reddendum debitum, quam etiam secularis iudex facere potest, si de valore matrimonij quæstio nulla sit.

3 Nota III. Si Maritus ejiciens uxorem contra matrimonium agat propter impedimentum dirimens, uxor ante & post litem contestatam per modum actionis petendo restitutionem suspendere potest iudicium

petitorium, ita ut prius super possessorio cognoscendum sit, ad uxoris eiectæ restitutionem. Ita Innocent. hic. n. 1. Panorm. n. 7. contra gloss. verb. Ante. Nam alioqui daretur occasio seu stimulus spoliandi, si Spoliator agendo in petitorio, probandoque intentionem, possessorium recuperandæ à se remove possit. Confirmatur ex c. Pastoral. 5. De Causa possessionis.

4 Quæres, num hæc doctrina locum tantum habeat in Causa matrimoniali, Resp. Cum Imola hic. n. 3. habere etiam locum in aliis causis, quibus agitur de jure incorporali, quòd conventus petitorio, tentare possit possessorium recuperandæ, ita ut suspensio petitorio, hoc prius expediatur. Exemplum. Capitulum Canonicorum agit contra Titium Clericum actione negatoria in rem, ut à Iudice declaretur nullum ipsi jus capitulare competere; Vel Dominus fundi simili actione agit contra vicinum, ut declaretur, agrum suum liberum esse à servitute, seu vicino jus nullum actus seu itineris competere, tunc reus conventus ante vel post litem contestatam proponere potest actionem iudicij possessorii, petendo se restitui in possessionem, quæ per vim priuatus sit, videlicet à Capitulo eiectus; à Domino ad fundum nõ admissus; at verò in rebus corporalibus hoc fieri non potest, siquidem in his Actor non possidet, sed petit à possidente, ergo Reus conventus petitorio iudicio, movere non potest actori possessorium recuperandæ, seu ut clariùs dicam, petere non potest se restitui in possessionem sibi ablatam.

CAPITVLVM XI.

Gravis.

PARAPHRASIS.

Archidiaconus invadens Monasterium Dolense, gravia damna intulit, quamobrem Monachi questi sunt apud Cælestinum III. Is rescripsit iudicibus, si rem ita se habere cognoverint, ut cogant Archidiaconum, ablata integrè restituere, damna refarcire, & de illata iniuriâ satisfacere, imò verò ablata & occupata unà cū fructibus

y

ctibus